CROSCENA

KROŚNIEŃSKA SCENA KULTURY

RCKP KROSNO Nr 128 styczeń 2015

1

2

3

4

5

6

HALINA KUREK

Pannica

Świąteczna choinka wisiała
u tragarza jak wysrebrzony pająk
w rosie pająk
Tyle kolorów i iskier na sobie
dźwigała – feerię barw
spływała na izbę

Najważniejsza była PANNICA
Ni to dziewczyna – ni anioł
w złoto wylepianej spódnicy
Strzegła magicznego spokoju Świąt
a nocą – podobno tańczyła
do księżyca

Nigdy już potem nikt nie wyczarował
takiej pannicy
zapachu jabłek
szczerego uścisku dobrych dłoni

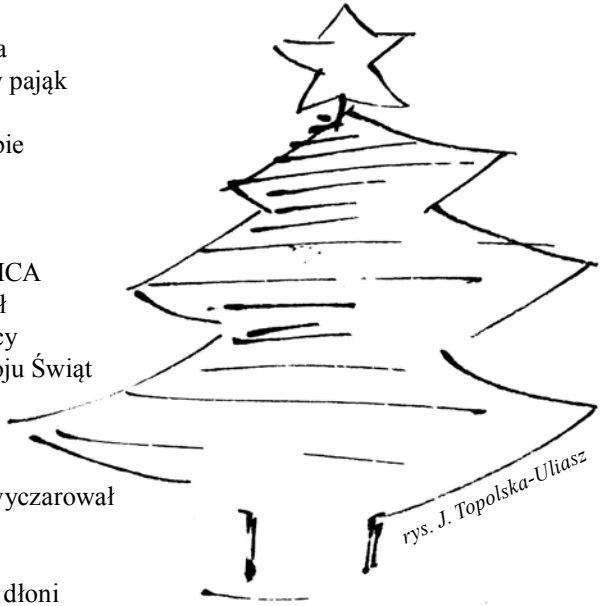

ZESPÓŁ REDAKCYJNY CROSCENY LAUREATEM NAGRODY PREZYDENTA MIASTA KROSNA PIOTRA PRZYTOCKIEGO ZA WYBITNE OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE KULTURY W 2012 ROKU.

CROSCENA LAUREATEM HONOROWEJ NAGRODY LITERACKIEJ „ZŁOTE PIÓRO" 2010 PRZYZNANEJ PRZEZ ODDZIAŁ ZWIĄZKU LITERATÓW POLSKICH W RZESZOWIE ZA DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ PROMOCJI KULTURY I LITERATURY.

Na okładce: Krzysztof Ścierański w Koncercie za… kurtyną , str. 2- 1. Wieczór sylwestrowy w stylu włoskim, 2. Występ zespołu *Dysonans,* 3. Maciej Lipina w koncercie 23. Finału WOŚP, 4. Koncert Młodzi Muzycy Swojemu Miastu - Aniela Sereda, 5. Orszak Trzech Króli na krośnieńskim rynku, 6. XV Euroregionalny Koncert Kolęd i Pastorałek „Soli Deo Gloria*"*
fot. P. Fiejdasz, P. Matelowski, W. Turek

W numerze:

3. Witryna RCKP
Wystawy
Wspólny projekt polsko-słowacki
Krzysztof Ścierański „Za kurtyną”

Polecamy

9. Rozmaitości
Tablica pamięci Jana Zycha
Kolędy i pastorałki pogranicza
W. Zimmermann-Szubra
Noworoczne spotkania literatów…
Pomysł na Krosno
Kierowanie do szkół

19. Kolekcjonerstwo
KHS przed siedemdziesięciu laty
Zbigniew Więcek

21. Z kart wspomnień
Wspomnienia prawnuczki ks. W. J. Sarny
Teresa Starzycka

22. Poezja

24. Przeczytane

26. Podium

27. BWA
Sztuka Bali - kolekcja K. Musiała
Marek Burdzy

28. Muzeum Podkarpackie
Madonny z dzieciątkiem….
K. Krępulec-Nowak

30. Piwnica PodCieniami
Przenikanie- wystawa fotografii K. Warańskiej
Bożena Ziółkowska

31. KBP
Wystawa rzeźby Marka Więcha
Joanna Łach

Konkursy

BIBLIOTEKA NARODOWA

POLONA

Polona to największa w Polsce biblioteka cyfrowa. Pod internetowym adresem polona.pl funkcjonuje nowoczesny portal, który udostępnia w sieci zbiory Biblioteki Narodowej. Jest narzędziem pozwalającym na powszechne otwarcie dla czytelników w całym kraju, a nawet zamieszkujących odległe zakątki świata, skarbca i magazynów Biblioteki Narodowej. Pozwala również prezentować zbiory innych instytucji kultury. Do cyfrowego repozytorium wpływają codziennie skany ponad 1000 obiektów. W ten sposób swoje drugie życie zyskują książki, czasopisma, pocztówki, fotografie, grafiki, mapy, nuty i rękopisy. Wieloosobowy zespół Polony wsparty najnowocześniejszą technologią pracuje nad tym, by czytelnicy w swoim komputerze, w dowolnym czasie mogli cieszyć się swoją ulubioną lekturą. Zachęca także do tworzenia w Polonie własnych kolekcji wybranych książek, a także pobrania nieodpłatnie i wykorzystania ich reprodukcji w doskonałej jakości. Bibliotece cyfrowej Polona dedykowany jest blog blog.polona.pl.

w y s t a w y

2 – 31 stycznia
Katarzyna Oczoś – malarstwo

Katarzyna Oczoś mieszka i pracuje w Krośnie. Ukończyła studia na Wydziale Prawa i Administracji UMCS w Lublinie. Malowanie to hobby sprawiające jej wiele radości. Od kilkunastu lat uczęszcza do Otwartej Pracowni RCKP w Krośnie. Maluje w technice olejnej, akrylowej i akwarelowej. Laureatka nagród Przeglądu Plastyki Krosno 2005, 2007, 2010, Wojewódzkiej Wystawy Malarstwa Nieprofesjonalnego w Rzeszowie 2009 oraz wyróżnień na wystawie akwareli „Ściana wschodnia" 2008 i Karpackim Biennale Sztuki 2011 i 2012. Obrazy prezentowała na wielu ekspozycjach zbiorowych. Jest to jej druga indywidualna wystawa w RCKP. Pierwsza miała miejsce w 2011 roku.

10 – 31 stycznia
Patrycja Longawa - plakaty

Patrycja Longawa urodziła się w 1988 roku w Sanoku. Obecnie mieszka w Jedliczu. W 2010 roku ukończyła studia licencjackie na kierunku Edukacja Artystyczna PWSZ w Sanoku. W 2012 r. uzyskała tytuł magistra sztuki na Uniwersytecie Rzeszowskim na kierunku Edukacja Artystyczna - specjalizacja Malarstwo, a rok później ukończyła Grafikę o specjalizacji grafika komputerowa. Uzyskała na tym kierunku wyróżnienie i nominację do nagrody Panka. Zajmuje się głównie rysunkiem, plakatem, grafikę oraz karykaturą. Jej prace

były wystawiane za granicą m.in. we Francji, Niemczech, Meksyku, Macedonii, Rumunii, na Słowacji, Węgrzech czy Bułgarii. Również w Polsce wystawiała swoje prace w wielu miastach. Ostatni sukces to wygrana na wystawie II. International Poster Exhibition Leipzig Niemcy i tytuł Leipziger Plakatpreis 2014.

15 stycznia – 15 lutego
Kaukaz Zachodni – wystawa fotografii Jacka Wnuka

Wystawa Kaukaz Zachodni to próba reportażu z górskiego pogranicza Rosji i zachodniej Gruzji (Abchazji). Z uwagi na niestabilną sytuację w Abchazji przygraniczne obszary górskie były kontrolowane przez rosyjskie wojsko. Fotografie prezentują nie tylko góry, lecz również socjologiczne spojrzenie na ludzi napotkanych na Kaukazie i w trakcie całej wyprawy przez Krym i północne wybrzeże Morza Czarnego.

Jacek Wnuk – fotograf, podróżnik, absolwent Fotografii Łódzkiej Filmówki i Geografii UMCS w Lublinie. Swoje pasje – fotografowanie i podróżowanie – rozwijał studiując te kierunki. Od wielu lat przemierza wschodniokarpackie bezdroża, czego efektem są jego prace dyplomowe, wystawy i pokazy slajdów. Organizator i uczestnik wielu wypraw w trudno dostępne tereny m.in. Ukrainy, Rumunii, Białorusi, Rosji, Bałkanów i Maroka. Pracował w Międzynarodowej Inicjatywie Humanitarnej w Czeczenii. Założyciel i redaktor portalu KarpatyWschodnie.pl, pracuje w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Krośnie. Autor czarno-białego albumu fotograficznego Karpaty Wschodnie.

ab

WSPÓLNY PROJEKT POLSKO-SŁOWACKI

Dwa miasta Bardejov i Krosno wspólnie realizowały w ubiegłym roku projekt „Artystyczne Rynki Pogranicza - Bardejov i Krosno". W ramach przedsięwzięcia zaplanowano imprezy o różnym charakterze m.in. jarmarki historyczne nawiązujące do tradycji, warsztaty artystyczne dla dzieci i młodzieży (teatr i plastyka), plenery twórcze dla plastyków i fotografików, wystawy prezentujące dokonania, imprezy kultywujące tradycje i obyczaje ludowe oraz świąteczne.

Celem projektu było stworzenie i wypromowanie nowego produktu turystyki kulturowej osadzonego na pograniczu polsko-słowackim. Projekt zakładał rozwój turystyki na obszarze regionu. Krosno i Bardejov były prezentowane jako miejsca turystycznie atrakcyjne, w których odbywają się ciekawe wydarzenia kulturalne i miejsca warte odwiedzenia o każdej porze roku. Działania zmierzały do stworzenia nowego produktu kulturowego. W realizacji projektu wzięły udział: po stronie polskiej – miasto Krosno, po stronie słowackiej – Miasto Bardejov. Poszczególne elementy realizacji podzielone zostały na cztery etapy. Każdy z nich składał się z przedsięwzięć prowadzonych przez obu partnerów.

Zarówno po polskiej i słowackiej stronie powstały odpowiednio wyposażone biura projektu. Sprawna organizacja pracy międzynarodowego zespołu projektowego, odpowiednie zasoby ludzkie pracujące we właściwych warunkach w oparciu o specjalistyczny sprzęt gwarantowały prawidłową realizację przedsięwzięcia.

Bardejovski Jarmark, fot. P. Fiejdasz

W trakcie realizacji projektu zorganizowano łącznie 22 imprezy artystyczne. Dzięki realizacji tych wydarzeń zaktywizowane zostały środowiska artystyczne pogranicza, zwiększyła się ilość turystów oraz nastąpił rozwój oferty noclegowej i gastronomicznej. Nastąpił wzrost sprzedaży produktów regionalnych. Różnorodność proponowanych wydarzeń artystycznych pozwoliła pokazać szeroki wachlarz możliwości twórców pogranicza. Wielość akcji artystycznych ożywiła rynki Krosna oraz Bardejova.

Krosno i Bardejov usytuowane są w malowniczym krajobrazie polsko-słowackiego pogranicza bogatym w dziedzictwo przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe. Oba miasta dysponują wieloma walorami turystycznymi charakterystycznymi dla regionu i szczycą się renesansowymi rynkami, na których odbywają się imprezy artystyczne czy spotkania twórców pogranicza. Miejsca te chętnie utrwalane są przez artystów plastyków i fotografików. Stanowiące o historycznej tożsamości miast, bogactwo kulturowe, cenne tradycje, niepowtarzalne obyczaje, powoli zanikają wśród samych mieszkańców regionu i nie docierają do szerszego grona. Oba miasta potrzebowały intensywniejszej promocji i większej aktywizacji środowisk lokalnych, zwiększenia ruchu oraz rozpoznawalności miast na rynku turystycznym. Rozwiązaniem zidentyfikowanych problemów było stworzenie wspólnego produktu kulturalnego o szerokim zasięgu transgranicznym, zestawiającego dotychczasowe działania w jeden cykl i porządkującego różnorodne formy aktywności artystycznej i turystycznej. Samodzielnie osiągnięcie takiego efektu niestety nie było to możliwe. Specyfika położenia, odległość oraz dostępność komunikacyjna obu miast, a także wcześniejsza współpraca stanowiła wspaniałe podłoże i była dobrym motywem przewodnim podjęcia wspólnych działań. W obydwu miastach infrastruktura rynkowa umożliwiła realizację tego typu wydarzeń, partnerzy dysponowali kilkoma prężnie działającymi instytucjami kultury. Wieloletnie doświadczenie w realizacji imprez po dwóch stronach granicy oraz tworzenia wspólnych przedsięwzięć artystycznych było doskonałą bazą do podjęcia wspólnego przedsięwzięcia na większą skalę, a co za tym idzie rozwinięcia i umocnienia współpracy.

PL-SK 2007-2013
... partnerstwo dla wspólnego rozwoju ...

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt pn. „Artystyczne Rynki Pogranicza - Bardejov i Krosno” współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska - Republika Słowacka 2007- 2013.

KRZYSZTOF ŚCIERAŃSKI „ZA KURTYNĄ”

Zaczynał jako amator, następnie trafił do legendarnego Laboratorium, gdzie przez dobrych kilka lat grał na basie i uczestniczył w nagraniu pięciu płyt. Potem słyszymy go m.in. w *Szalonej lokomotywie* Grechuty, w Air Condition – *Follow Your Kite* Namysłowskiego, towarzyszył na kilku płytach Grzegorzowi Ciechowskiemu, Wilkom, Edycie Bartosiewicz i Maryli Rodowicz. Jest cenionym muzykiem sesyjnym, a przede wszystkim wirtuozem gitary basowej i muzycznym eksperymentatorem. W środę 14 stycznia Krzysztof Ścierański wystąpił w trakcie „Koncertu za… kurtyną”.

„Uwielbiam jeansy, westerny i amerykański styl życia…” wyznał w trakcie wydarzenia Ścierański. I coś w tym jest, bo jego akordy nie są typowym polskim niby bluesowym zawodzeniem, ale mają w sobie jasną mieszankę amerykańskiej przygody. Chociaż w kawałku „Polskie drogi” słyszymy wyraźnie nostalgiczne utyskiwanie nadwiślańskiego włóczęgi, wyświechtanego mizernym bytowaniem w ojczyźnie i emigracyjną wieżą Babel. Warto nadmienić, że Krzysztof Ścierański jest autorem wielu solowych projektów, z których pochodzący z 2014 roku „Night Lakes” dotarł do 44 miejsca Listy Przebojów OLiS. Jego prywatna, ale nie samotna, ścieżka muzyczna zaczyna się już w latach 80-tych, tuż po rozpadzie String Connection. Od tego czasu współpracował z polskimi i zagranicznymi tuzami muzycznymi przy własnych i cudzych projektach.

W trakcie koncertu muzyk udowodnił, że mimo licznych inklinacji w światowym jazz- bluesie i jawnym, szczerym oddaniem się standardom, jest samowystarczalnym i w pełni „skończonym” artystą. Ścierański solo potrafi zastąpić pełny skład jazzowego bandu. Mając do dyspozycji jedynie mikser, looper i kilka gitar, Ścierański „gotował” wielopiętrowe kompozycje, pozwalając słuchaczom delektować się pełnymi dźwiękami. Uczestnicy koncertu byli świadkami, jak muzyk na żywo wgrywał linię basu, po czym zapętlał partie rytmiczne i sam ze sobą wykonywał kilku, a niekiedy kilkunastominutowy utwór. Nihil novi sub solem, niemniej precyzja i doskonały warsztat Krzysztofa Ścierańskiego, stawiają go na piedestale wśród wirtuozów gitary basowej i solowej. W przerwach pomiędzy utworami artysta snuł opowieści z pogranicza świata muzyki, dzikiego zachodu i historii podwórkowych, niejednokrotnie wchodząc w dialog z publicznością, która dopisała, wyposzczona po niemal dwuletniej przerwie w cyklu „Koncerty za.. kurtyną”. Kolejne wydarzenie już w lutym.

pp

POLECAMY

25 stycznia, 17.00

Przeboje spod choinki - koncert noworoczny Studia Piosenki SWING z RCKP. Muzyczne echa minionych świąt oraz światowe i polskie przeboje, których chętnie słuchamy w okresie świątecznym.

26 stycznia, 11.30

I Obchody Międzynarodowego Dnia Pamięci o Ofiarach Holocaustu. W programie wykłady i spotkania na temat kultury żydowskiej i świadków Holocaustu. *Muzeum Podkarpackie i Piwnica Pod-Cieniami*

31 stycznia, 18.00
Wieczór kolęd *Hej kolęda, kolęda* - do wspólnego śpiewania zaprasza mieszkańców Chór „Echo". Na jazzową nutę zagrają: Antoni Tełewiak – instrumenty klawiszowe, Maciej Komusiński - gitara, Wojciech Posadzki - saksofon

1 lutego, 16.00
Królowa Śniegu - spektakl Teatru Maska z Rzeszowa. Jedna z najpiękniejszych baśni H. C. Andersena. Opowieść o rozbitym lustrze w metaforyczny sposób wyjaśnia obecność zła w świecie i trudności z jego identyfikacją.

2-13 lutego
Ferie artystyczne pod hasłem „Twórcze FanabERIE w RCKP". W tym roku organizatorzy chcą spełnić przynajmniej niektóre z dziecięcych fanaberii, dlatego oddają dzieciom sale plastyczne, taneczne, scenę i wszystkie korytarze, a nawet ścianę, na której powstanie mural!

12 lutego, 18.00
Czterdzieści - spektakl Polskiego Teatru Tańca w Poznaniu.
Reżyseria, choreografia, scenografia i teksty: Jo Strømgren
Spektakl śledzi życie pewnej kobiety od momentu jej przyjścia na świat w roku 1973 do rocznicy urodzin w 2013. Te cztery dekady są odbiciem czasu zwątpień, nadziei, zmagań, wyborów i nieprzewidzianych wydarzeń, którymi kierują heroiczne cnoty – żądza życia i chęć przetrwania. W wędrówce po chaotycznej Europie bohaterce spektaklu udaje się znaleźć kompromis pomiędzy własnymi ambicjami i wymuszonymi okolicznościami. Wiele warstw przedstawienia portretuje nie tylko indywidualne poszukiwania konkretnego człowieka, lecz staje się także synonimem pewnej podróży kraju i zespołu Teatru Tańca. Polska przeszła radykalne zmiany w ciągu ostatnich 40 lat, jakie są jej perspektywy? Jubileusz czterdziestolecia Polskiego Teatru Tańca skłania do tych samych pytań.
Spektakl powstał jako część projektu: „Znaki czasu-pokonać granice. Działania artystyczno-edukacyjne w Polsce, Norwegii i Islandii", w ramach programu „Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego" (Mechanizm Finansowy EOG 2009-2014).Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein, Norwegię oraz z budżetu państwa. http://znakiczasu.eu/

14 lutego, 18.00
Walentynki z *Cyganerią* Giacomo Pucciniego. Orkiestra Filharmonii Podkarpackiej pod dyr. Tadeusza Wojciechowskiego i soliści - Edyta Piasecka, Rafał Bartmiński, Aleksandra Olczyk, Jacek Jaskuła, Michał Schoppa, Damian Konieczek

ortkino
UL. BIESZCZADZKA 1 tel. 013 432 12 23
Sieć kin stUDyjnych i lokalnych

14 lutego
Walentynki w artKinie
13.30 i 15.15 - *Pingwiny z Madagaskaru,* animacja prod. USA
17.00 - *Za jakie grzechy, dobry Boże*, komedia prod. Francja

18.50 - *Wkręceni 2*, komedia prod. Polska
20.35 - *Bezwstydny Mortdecai,* komedia/akcja prod. USA

15 lutego, 18.00
Walentynki z zespołem Orion

18 lutego, 19.00
Koncerty za … kurtyną – Workaholic, krakowski zespół, grający mieszankę bluesa, rocka, swingu i jazzu. Występuje na różnych scenach od 2006 roku.

20 lutego, 19.00
Stare Dobre Małżeństwo - koncert
Krzysztof Myszkowski – śpiew, gitara, harmonijka ustna, Bolo Pietraszkiewicz – gitary, cajon, Roman Ziobro – kontrabas, gitara basowa

Kultura Wieków Dawnych

21.02, godz. 18.00
Mistrz i Uczeń
Balet Dworski Cracovia Danza i soliści karpackiej Orkiestry Barokowej
22.02, godz.19.00/*Kościół Farny*
Kantaty J. S. Bacha (w związku z obchodami 265 rocznicy śmierci kompozytora)
Zespół Muzyki Dawnej LA TEMESTA
23.02, godz.9.00
„Artystyczna wędrówka do minionych wieków"- lekcja dla dzieci
23.02, godz.11.30
„Dźwięki i obrazy epoki J. S. Bacha" lekcja dla młodzieży

ab

Tablica pamięci Jana Zycha

W Krośnie odsłonięto tablicę poświęconą poecie i tłumaczowi Janowi Zychowi, zmarłemu w Meksyku 19 lat temu. Tablica, którą ufundował samorząd miasta, stanęła na skwerku pomiędzy ulicami Wojska Polskiego i Powstańców Warszawskich. Pomysł na upamiętnienie postaci poety wyszedł od Tadeusza

fot. W. Turek

Gajewskiego. Inicjatywa poparta została przez prezydenta Miasta Krosna i dwa krośnieńskie stowarzyszenia, „Unię Przedsiębiorczych" oraz „Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Krośnieńskiej". W przyszłości ma tam powstać specjalna ławeczka poety i jego posąg.

Jan Zych urodził się w 1931 roku w Korczynie. Ukończył Liceum im. M. Kopernika w Krośnie, a następnie filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim. W swojej twórczości często wracał do piękna rodzinnych stron i ludzi wywodzących się z tego miasta. Pisał, że każda ulica Krosna jest tematem na osobny wiersz. Był znanym tłumaczem poezji iberyjskiej, bułgarskiej, rosyjskiej i hiszpańskiej. Przekładał też Miłosza, Szymborską i Herberta na język hiszpański.

wt

Kolędy i pastorałki pogranicza

Kolędowanie z Chórem „Echo" od 15 lat jest wspaniałą tradycją Krosna. Każdego roku organizatorzy zapraszają do udziału w nim zaprzyjaźnione chóry z Polski i zza granicy, a zwłaszcza z terenów pogranicznych -Słowacji, Węgier, Ukrainy, by poprzez wspólne kolędowanie, w różnych językach, wyrazić duchowy wymiar Świąt Bożego Narodzenia.

Są to piękne i wzruszające koncerty, ponieważ każdy z krajów ma swój specyficzny klimat kolędowania.

Do udziału w XV jubileuszowej edycji Euroregionalnego Koncertu Kolęd i Pastorałek zaproszono Chór kameralny „BlesSings" z Debreczyna na Węgrzech, Prawosławny Chór Trójcy Świętej ze Świdnika na Słowacji oraz Chór mieszany „Sokół" z Frysztaka.

Jako pierwszy wystąpił chór węgierski. Chór powstał w 2012 r., tworzą go uczniowie i studenci, dla których śpiew i wspólne muzykowanie jest wielką pasją. Zespół należy do wspólnoty Ad-

Chór mieszany „Echo", fot. P. Matelowski

wentystów, a ich repertuar składa się z chrześcijańskich pieśni i utworów opracowanych na chór pochodzących z różnorodnych etapów historii muzyki. Chórem „BlesSings" dyrygowała Judit Konta.

Po nim, przed publicznością zgromadzoną w świątyni pw. św. Piotra i Jana z Dukli, wystąpił Chór mieszany „Sokół" z Frysztaka. Działa on od 1987 roku przy Gminnym Ośrodku Kultury we Frysztaku. Tworzy go ok. 25 osób z różnych środowisk. W repertuarze chóru znajduje się blisko 150 utworów o tematyce religijnej, patriotycznej, świeckiej i ludowej. Chórem dyrygowała Magdalena Wiśniowska

Jako trzeci z kolei wystąpili goście ze Słowacji, czyli Prawosławny Chór Trójcy Świętej ze Świdnika. Chór działa od 1988 r. Został stworzony z inicjatywy założyciela parafii administratora Jan Sowica. Chór ma w swoim repertuarze pieśni kultu bożego, kolędy rosyjskich kompozytorów w opracowaniu dyrygenta chóru Miroslava Humenika.

Jako ostatni wystąpił gospodarz i organizator XV Euroregionalnego Koncertu Kolęd „Soli Deo Gloria", czyli Chór mieszany „Echo". Zespół ten na swoim koncie ma liczne koncerty, udział w festiwalach, przeglądach w kraju i za granicą. Do ostatnich osiągnięć należy zdobycie Złotego Pasma podczas VIII Podkarpackiego Przeglądu Chórów – Pieśni Pasyjne w Radymnie w 2014 r. W repertuarze ma kilkaset utworów kompozytorów polskich i obcych od średniowiecza do czasów współczesnych, wśród nich psalmy, madrygały, pieśni, fragmenty oratoriów, mszy, melodie ludowe w opracowaniu artystycznym, utwory patriotyczne, itp. Chórem dyrygowała Mariola Rybczak, a akompaniował Antoni Tełewiak.

W finale koncertu wystąpili wszyscy wykonawcy. Połączone chóru wykonały 4-głosowy kanon „Soli Deo Gloria" Paula Kiekestat'a oraz kolędę „Christus natus est nobis" w opracowaniu polskiego kompozytora Stanisława Niewiadomskiego. Chóry poprowadziła Mariola Rybczak, przy akompaniamencie Antoniego Tełewiaka.

XV Euroregionalny Koncert Kolęd i Pastorałek „Soli Deo Gloria" zainaugurował rok jubileuszowy Chóru „Echo", który świętuje 70-lecie działalności.

Wioletta Zimmermann-Szubra

Noworoczne spotkania literatów w Rzeszowie

W pubie Underground na „Opłatku Poetów Podkarpacia" gościli poeci z Rzeszowa i województwa. Spotkanie odbyło się 16 grudnia, a organizatorem był znany animator życia kulturalnego, poeta i wykładowca UR Stanisław Dłuski. Podczas czytania swoich wierszy twórcom towarzyszyły melodie i kolędy świąteczne. Z Krosna w spotkaniu wzięli udział Jan Belcik oraz Marek Petrykowski.

Równie uroczyście rozpoczął 17 stycznia nowy rok swojej działalności rzeszowski oddział Związku Literatów Polskich. Na spotkanie opłatkowe w ODK Karton licznie przybyli stowarzyszeni w związku poeci oraz zaproszeni goście. Wśród nich byli tym razem również poeci z Mieleckiej Grupy Literackiej *S*łowo oraz Stowarzyszenia Literackiego *Witryna* ze Stalowej Woli. Życzenia noworoczne złożył przybyłym m.in.

Na zdjęciu krośnieńscy poeci podczas spotkania w rzeszowskim oddziale ZLP: Marek Petrykowski, ks. Zbigniew Czuchra, Halina Kurek i Wacław Turek, fot. M .Petrykowska

prezes oddziału ZLP Edward Bolec oraz ks. Zbigniew Czuchra. Zgodnie z wieloletnią tradycją odczytane zostały wiersze i teksty prozatorskie nawiązujące do Świąt Bożego Narodzenia. Spotkanie uświetniła swoim występem kapela ludowa Jany z Niebylca.

Wat.

POMYSŁ NA KROSNO

Na portalu internetowym dobrepomysly.krosno.pl można zgłaszać swoje pomysły na ciekawe inicjatywy. Portal ma umożliwić krośnianom gromadzenie dobrych rozwiązań na poprawę wszystkich sfer życia w mieście. Liczy się ciekawy pomysł lub inicjatywa na rzecz miasta i jego mieszkańców. Może ją zgłosić każdy po uprzednim zalogowaniu się na stronie. Mieszkańcy mogą zgłaszać swoje propozycje inwestycyjne, pomysły na akcje społeczne oraz wydarzenia kulturalne, rozrywkowe i sportowe. Powstanie z nich baza dobrych pomysłów, z których najciekawsze będą miały szansę na realizację. Użytkownikom

serwisu, na podstawie ich aktywności, przyznawane będą punkty, które będą mogli wymienić na nagrody i gadżety promocyjne miasta. Strona www.dobrepomysly.krosno.pl dostępna jest też przez oficjalna stronę miasta stronę www.krosno.pl.

KIEROWANIE DO SZKÓŁ

Maria Dulębianka[1] już w roku 1905, poszukując modela - co wydaje się istotne i prawdopodobne – mogła dostrzec w Żarnowcu interesujące do malowania twarze.

(...) Ponadto ona pierwsza zapewne poznała wtedy szesnastoletniego Władysława Turka, urodzonego 14 sierpnia 1889 roku, który gdy tylko miał wolną chwilę, zaraz wycinał w drewnie figurki (zwierzęce i ludzkie postacie), posługując się przy tym nieodłącznym kozikiem.

(...) Szczegółów przyjęcia tam Władysława Turka, pierwszego zapewne w Żarnowcu kandydata do zamiejscowej szkoły, nie znamy zupełnie, bo w pierwszych latach pobytu Marii Konopnickiej w Krośnieńskiem ów pomysł, aby zdolne dzieci miejscowe za zgodą ich rodziców kierować do szkół średnich zaczął się kształtować.

(...) Jak się okazuje niewiele w ogóle wiedzielibyśmy w tej materii, gdyby po dwu latach jego brat najmłodszy, Józef Turek, urodzony w 1894 roku, nie zapragnął nagle uczyć sie w gimnazjum.

(...) zacytujmy jeszcze, w świetle tych wydarzeń, list Marii Konopnickiej do przebywającej na kuracji w Bad Nauheim Elizy Orzeszkowej, na temat nieoczekiwanej właśnie liczby kandydatów do dalszej nauki, z jednej tylko rodziny.

Żarnowiec, d.2 IX 1907

Moja najdroższa Elizo!
Mimo wielkiej, wielkiej chęci, a i potrzebie także – nie mogę do Nauheim. Liczę wprost, liczę wspak – na nic. W ostatnich chwilach właśnie spadły na mnie wcale nieprzewidziane wydatki. Zapałała tu w jednej chłopskiej rodzinie taka żądza wiedzy, że to – ani rady! ***Już przed trzema laty wyprawiłyśmy z Dulębianką najstarszą latorośl do szkoły rzeźbiarstwa, do Zakopanego.*** *Teraz wyjeżdżał. Więc droga, więc jakaś zapomoga, bo z 12 guldenów miesięcznie trudno takiemu dorastającemu drągalowi wyżyć. Ale tylko tyle zdołałam mu wyrobić w Radzie Powiatowej.. Jak na toż – młodszy – gwałtownie zażądał być księdzem. Chłopak ogromnych naukowych aspiracji, skazany na trzymanie pasącej się krowy na powrozie, notabene cudzej, bo matka, wdowa, krowy nie ma, zatęsknił do książki. Ukończył tu wprawdzie szkołę ludową, ale cóż, zamiast dalej się puścić na tak zwane kursy dopełniające, w których się mieści niemczyzna, oddany został do Filipa, bogacza o jednej krowie, z powodu szczupłego przy misce w domu miejsca. Odebrałyśmy go tedy od Filipa, Dulębianka* w ciągu dwóch miesięcy przeszła z nim ów kurs dwuletni, nauczył się niezgorzej po niemiecku i właśnie mieliśmy go wyprawiać do bursy lwowskiej na naukę już gimnazjalną, kiedy przychodzi równie krótka jak tragiczna wiadomość, że „kandydat ma mieć wszystkiego po sześć". Dlaboga! Wszystkiego po sześć? Piorun z jasnego nieba! Były wprawdzie rzeczy, które miał aż dwie, np. koszule. Ale były i takie, których nie miał wcale, jak: prześcieradła, ręczniki, poszewki, chustki do nosa etc., etc. Na łeb tedy, na szyję dawaj dopełniać te braki i oto ostatniego sierpnia ukazał sie oczom ludzkim w mundurze, czapce uczniowskiej, z głową szczelnie nabitą *„der-die-dasami" i z kuferkiem, w któ-*

Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu,fot. St. Klimek

rym było – „wszystkiego po sześć". I tak w stąpił na drogę nowego życia. Aliści okazało się, że majster stolarski, u którego rokiem starszy brat przyszłego księdza [Adam Turek, urodzony 1891] *zamiatał izbę, kołysał dziecka, skrobał kartofle i ciągnął, zaprzężony do wózka, drzewo z lasu – może być jak nic umieszczony w szkole stolarskiej, w Kalwarii, w tym roku tam otwartej. Na samą myśl chłopak się bardzo ucieszył, bo ów majstrzyna pobijał go od czasu do czasu, a nauka stolarstwa ograniczała się na tych domowych posługach, za które dostawał wprawdzie wikt, ale nigdy najeść się nie mógł. Poszła matka po chłopca, aliści majster – za buty! Jakoż brał go przed rokiem „na przyodziewek", w ciągu tych 12 miesięcy kupił mu owe buty. Teraz – rzecz prosta – kiedy chłopca odbierają, to on butów nie da. I tak nam przybył jeszcze jeden obdarty i bosy kandydat do wyższej stolarskiej wiedzy.*
I on wszakże, wczoraj właśnie, wyprawiony został do Kalwarii, też z kuferkiem, w którym tak wzorowego kompletu „po sześć" nie było wprawdzie, ale i tak dobra wyprawka. Pomyśl teraz – jakie zdumienie w Żarnowcu, gdzie od 20 lat ani jedno dziecko nie wyszło ze wsi dla nauki – czy książkowej, czy rzemiosła! No, i matka! Niepewna, drżąca, nie wiedząca, co się z chłopcami stanie, bo sąsiadki strasznie kiwają głowami. Wiesz? Tu łatwiej dziecko do Ameryki puszczą niż za próg do szkoły[2]. Takie są dzieje przyczyn, dla których tylko z dala uściskać Cię najserdeczniej mogę!

M. Konopnicka

[1.] Maria Dulębianka, malarka, działaczka społeczna, wieloletnia przyjaciółka M. Konopnickiej

[2.] Adam Turek został uczniem Krajowej Szkoły Stolarstwa w Kalwarii Zebrzydowskiej.

Fragment rozdziału pt.„Kierowanie do szkół" pochodzi z książki Zdzisława Łopatkiewicza „Marii Konopnickiej żarnowieckie lata" wydanej przez Gminną Bibliotekę Publiczną im. Kaspra Wojnara w Jedliczu - 2013

KIERMASZ ŚWIĄTECZNY

fot. W.Turek

KONCERT NOWOROCZNY MIEJSKIEJ GÓRNICZEJ ORKIESTRY DĘTEJ ORAZ UCZNIÓW ZESPOŁU SZKÓŁ MUZYCZNYCH

fot. W.Turek

WIGILIA NASZYCH SĄSIADÓW

fot. W.Turek

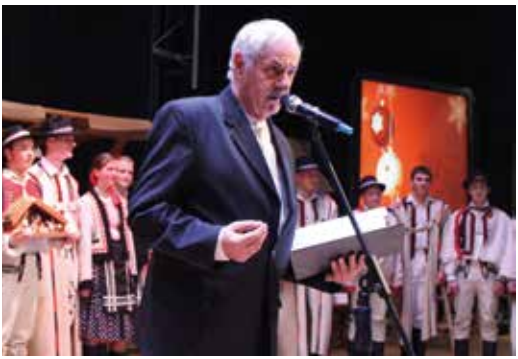

ZIMOWE MARZENIA - NOWOROCZNY KONCERT PRYWATNEJ SZKOŁY PRO MUSICA W KROŚNIE

fot. W.Turek

Krośnieńskie Huty Szkła przed siedemdziesięciu laty

W tych dniach mija siedemdziesiąt lat od chwili rozpoczęcia produkcji w krośnieńskiej hucie szkła po jej wojennych zniszczeniach. Wycofujące się oddziały niemieckie podpaliły 9 września 1944 roku zabudowania huty. Pożar trwający dwa dni zrujnował budynki fabryczne, maszyny i urządzenia. Reszty zniszczenia dokonały wycofujące się oddziały okupanta, grabiąc zmagazynowane wyroby, niszcząc zapasy produkcyjne, instalacje gazowe i wodociągowe. Kilkanaście dni po wycofaniu się Niemców, na zebraniu założycielskim 40. osobowa grupa hutników postanowiła podjąć pracę nad odbudową zakładu. Pierwszym powojennym dyrektorem zakładu został Władysław Walczak. 20 stycznia 1945 roku, po kilku miesiącach ofiarnej pracy załogi przy odbudowie uruchomiono krośnieńską hutę. Zakład dysponował wówczas jedną wanną wyrobową z sześcioma warsztatami, małą ciągownią i kilkoma szybami szlifierskimi. Energii dostarczały wyremontowane maszyny i motory. Cały ciąg produkcyjny miał się odbywać w postawionej prymitywnej drewnianej hali. Wybudowano piec do wytopu szkła. Pod koniec stycznia ruszyła produkcja szkiełek do lamp naftowych. Pierwszym, który rozpoczął produkcję był Bronisław Kuffner. Trzon załogi tworzyli między innymi August i Franciszek Futiakiewiczowie, rodziny Pakietów, Burgerów, Strejczyk i inni. Rozpoczęła się nowa era dwudziestoletniej huty. Następne pół wieku to lata chluby krośnieńskiego i polskiego szkła przerwane nową epoką ekonomiczno - polityczną. W 90. rocznicę powstania w Krośnie zakładu „Polskie Huty Szkła" wspominany jego piękną historię już tylko na ruinach.

Zbigniew Więcek

Wspomnienia prawnuczki księdza Władysława Józefa Sarny

Ksiądz Władysław Józef Sarna urodził się w 1858 r. w Strzyżowie. Rodzicami jego byli Józef Sarna i Tekla Drążek. Po ukończeniu seminarium przemyskiego otrzymał święcenia kapłańskie w 1883 roku. Posługę kapłańską rozpoczął w Krośnie, gdzie był wikariuszem i katechetą. W 1887 r. został przeniesiony do przemyskiej katedry. Tu powierzono mu prezesurę Sodalicji Rzemieślników im. św. Józefa oraz opiekę duchową nad Bractwem Apostolskim. W 1890 r. został proboszczem w Szebniach koło Jasła, gdzie przebywał przez 18 lat. W tym czasie rozwinął szeroką działalność społeczną propagując instytucję kółek rolniczych i kas Stefczyka. Przez wiele lat był wiceprezesem Zarządu Powiatowego Towarzystwa Kółek Rolniczych w regionie jasielskim. Od 1908 roku pełnił obowiązki proboszcza i dziekana przemyskiego.

Ksiądz Władysław był najstarszym synem, a moja prababcia Maria Sarna Myśliwiec była jego młodszą siostrą. Prababcia swoje dorosłe życie wraz z dziećmi - Ignacym, Stanisławą, Anną, Piotrem i Eugenią (na zdjęciu) - spędziła w Przemyślu. Babcia Anna blisko powiązana więzami rodzinnymi z księdzem Władysławem, w 1903 roku wyszła za mąż za dziadka Jana i wspólnie wyjechali do Rumunii gdzie dziadek pracował w kopalniach ropy. Po powrocie w 1915 roku, dziadek Jan został zmobilizowany do wojska jako „pracowity obywatel Galicji" i walczył do 1917 roku; zmarł zostawiając żonę i „garstkę" niedorosłych dzieci.

Po śmierci dziadka Jana w kształceniu dzieci (wszystkie ukończyły seminaria) pomagał ksiądz Władysław Sarna - brat ich babci..

Jak wspomina moja mama w swoich pamiętnikach „był niezwykle serdeczną i życzliwą osobą wobec ludzi, wrażliwą na dolę i niedolę mieszkańców, a w szczególności rodziny". Dalej pisze - „ksiądz Władysław uiszczał w Prywatnym Seminarium Nauczycielskim w Przemyślu czesne w wys. 20 zł /miesiąc za kształcenie Adama, Antoniny i Mieczysława.

Od 1916 roku pomagałam wujkowi Władysławowi w segregowaniu materiałów pisanych i czytałam na głos teksty dotyczące jego prac, głównie na temat biskupów przemyskich. Był już wówczas słabego zdrowia i szybko się męczył. Zmarł w styczniu 1929 roku, i mimo siarczystych mrozów na pogrzebie zgromadziły się tłumy wiernych. Został pochowany na Cmentarzy Głównym w Przemyślu".

Najcenniejszymi publikacjami ks. Władysława Sarny są: „Opis powiatu krośnieńskiego pod względem geograficzno-historycznym" oraz „Opis powiatu jasielskiego" wydany nakładem autora w 1908 roku.

Teresa Starzycka

fot. archiwum rodzinne

MAREK PETRYKOWSKI

Betlejemka

W wigilię
aniołowie łamią się opłatkiem
przypomina to
mielenie skrzydłami suchego chleba
na potrzebę grudniowego śniegu
dla dzieci
kochających roześmiane bałwany

lulajże Jezuniu
serdecznie obejmuje malutką twarz
pod strzechą ze srebrnych gwiazd
niespodziewanym prezentem
wyłożony siankiem żłób

pachnie Domem Chleba
u Franciszkanów
w bocznym ołtarzu

LEON J. CHRAPKO

Przystanek

Stary człowiek
w drucianych binoklach
czyta rozkład jazdy
Przeciera szkła
by dojrzeć wyblakłe cyfry
Osiemnasta czterdzieści -
Nadzieja przez Roztropność
dziewiętnasta piętnaście -
Różaniec - pospieszny
Tańczące palce
przesuwają się po milczących liczbach
Młody mężczyzna
proponuje pomoc
Starzec przeciera oczy -
odchodzi w welon
falującej mgły

MIROSŁAW WELZ

Pastorałka

W ciepłym brzuszku Mamy
Śpi Maleńki Bóg
Nie wie jeszcze wcale
Co Go czeka tu

Zanim się urodzisz
Zanim gwiazdy blask
Do Betlejem drogą
Poprowadzi nas
Śpij Maleńki jeszcze
Niech Cię tuli sen
Kochające serce
Tuż nad Tobą jest

Nigdy już nie będziesz
Beztroski jak dziś
Bogiem i człowiekiem
Trudno bywa być
Ale co tam kiedy
Od matczynych ust
Leci wprost do Ciebie
Uśmiech – Anioł Stróż

BRONISŁAWA BETLEJ

***

Zamykamy rok - serce wyczerpało limit
ciepłych słów - zmęczone układają się
na półce rozsądku - znów rozwieszam
nowe kalendarze - karty otwieram dar
ślepych - nie wiem jaki zapis zamknie
pytanie - jaki będzie ten nowy -
co jeszcze zabierze z tej codziennej ubogiej
krzątaniny by okrzepnąć w nadziei podnieść
czoło - zapasy z losem rozpocząć od nowa...

EDWARD LECHETA

Zimowy zmierzch liryczny

O zmierzchu
czas powoli zamarza
nieznacznie porusza kołem
horyzontu
na osi gwiazdy polarnej
pomrukuje arktycznie
wielka niedźwiedzica
tymczasem Jowisz
wędzi swoje księżyce
nad kominem
mgławica w Orionie szykuje
świąteczny wysyp gwiazd
spadających
wypowiedz tylko życzenie
gdyż niebawem opadną
fraktalami śnieżynek
na samotność drzew
i ścieżkę
do twojego domu

ZDZISŁAW PĘKALSKI

Wypraszam

Deskom zdeptanym
kopytami bydląt
Deskom z patyną
dotknięć ludzkich dłoni
Deskom z opałowym
wyrokiem śmierci
Deskom z umarłego
już drewna
w cierpliwej
modlitwie pędzla
wypraszam
nowy życiorys

JAN BELCIK

Nikt nie puka

To tylko wigilia
i śliskie drogi

Jodły strząsają mżawkę
a sarna – w nieludzkim losie
skubie porzucona miedzę

Niebo brzemienne
w Niewysłowione
opiera mgły o Cergową
Olek z Ceśkiem
pogwizdując wracają
ze Złotej Studzienki
niosą wodę i opłatek

przed którymi
schroniliśmy się
w czystym sumieniu

Nikt nie puka
Wiatr ostygł w łysych bukach

MARIA STEFANIK

***

Tej wybranej nocy
Księżyc z latarnią w pełni
Wyszedł wszystkim naprzeciw,
Jedyna gwiazda na wschodzie
Oznajmia ten czas,
Nawet las posrebrzył wąsy,
Gawron przybrał przyciasny strój,
A człowiek drugiemu
Przetarł powigilijny północny
Może przyjazny dziś szlak
Na spotkanie :
Boga - dzieciny
I wielkiej w to wiary …

opr. W. Turek

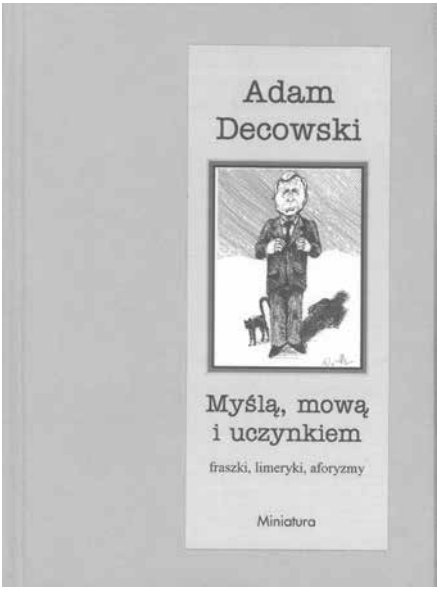

Adam Decowski – poeta i satyryk, urodził się w Sieniawie. Mieszka w Rzeszowie, jest członkiem Związku Literatów Polskich. Swoje utwory zamieścił w antologiach i almanachach: *Okolice wyobraźni, Debiuty poetyckie 82-83, Rysopis, Polska poetów, Pejzaż polski, Dla Matki, Wspólna obecność, Cud który trwa, 40 lat wspólnej obecności, Fraszki polskie, Księga aforystyki polskiej XXI wieku, Z fraszką przez stulecia (XV-XX wiek), Wielka księga myśli polskiej, Księga fraszek, Obrazy i strofy, Strofy milenijne, Mini-słownik biograficzny polskich współczesnych poetów religijnych, Podkarpacka Izba Poetów i Spojrzenia 4*. Jest laureatem wielu konkursów literackich.
Wydawnictwo Miniatura Kraków, 2014

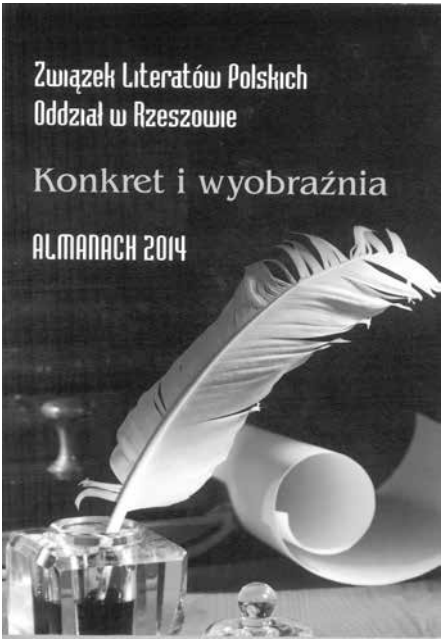

Tegoroczny Almanach zawiera twórczość 38. poetów - członków rzeszowskiego ZLP. Jak pisze we wstępie Zofia Brzuchowska - przynajmniej połowa autorów obecnych w *Almanachu* dorobiła się znanych nazwisk i rozpoznawalnej twórczości. Skala osiągnięć jest tu bardzo szeroka, od twórców obecnych i cenionych w ogólnopolskim życiu literackim, po pisarzy znanych w regionie. Pisarstwo autorów skupionych wokół *Konkretu i wyobraźni* nie uchyla się od podejmowania najważniejszych problemów naszej epoki. Przywołuje autorka wstępu również słowa wybitnego krytyka - Jerzego Kwiatkowskiego, który napisał, że to nie poezja jest niemożliwa, lecz niemożliwe jest życie bez poezji..
Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu

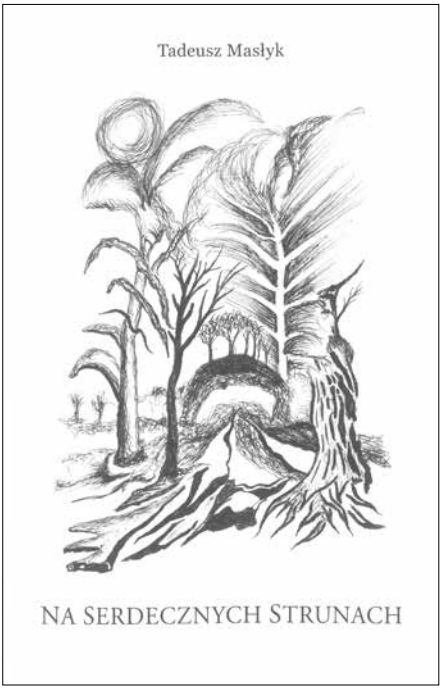

Autor zajmuje się poezja, plastyką i dziennikarstwem. Poezją zadebiutował w radiu w 1982 roku. Drukował wiersze w almanachach, prasie regionalnej i ogólnopolskiej. Był organizatorem i uczestnikiem warsztatów literackich. Jest współzałożycielem Grupy Twórczej „iN-Ti". Członek stowarzyszeń literackich w Brzozowie, Krośnie i Rzeszowie. W poezji Tadeusza Mastyka znajdujemy wiele wizji dróg, którymi dane będzie przemierzać z bliska osobą. W wierszu „Przez ponad" autor pisze: *…będziemy jedni/inni od wszystkich/ zachłanni na pocałunki/dobre słowa/i pójdziemy jedna drogą/nasza droga/ wiodącą przez Zycie/ponad śmierć.*
Wydawnictwo Towarzystwa Słowaków w Polsce, 2014

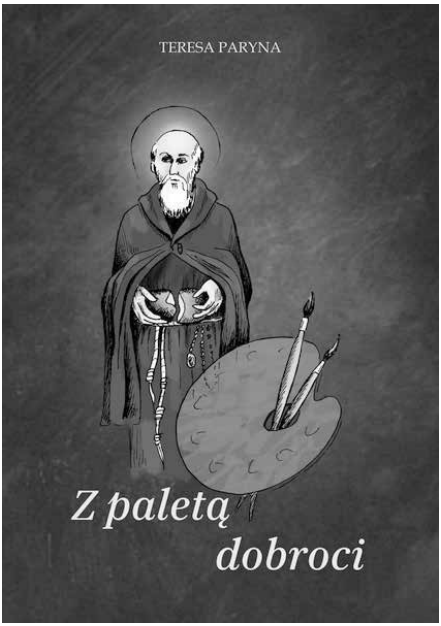

Teresa Paryna publikowała w ponad 40 almanachach, antologiach i prasie ogólnopolskiej. Jest laureatką wielu konkursów poetyckich. Pisze także opowiadania, prozę poetycką i felietony. W jej twórczości dominuje tematyka religijna. W wierszu *Kolorami nieba* zadaje pytanie … *Na jakie szczyty/ trzeba się wspiąć, by objąć sercem/ludzki ból?* W jej poezji znajdujemy przemyślenia wiary. W jednym z wierszy pisze: Mówię: wierz!/a niedowierzam,/bo oko nie widziało/ i ucho niedosłyszało… Bo wiara po morzu chodzi,/ bo miłość o nic nie pyta… Teresa Paryna należy do rzeszowskiego oddziału ZLP, zajmuje się także twórczością plastyczną.
Gokart International, Rzeszów

ab, wt

Nagrodzone wokalistki SP Swing

21 grudnia ubiegłego roku w Gminnym Ośrodku Kultury w Miejscu Piastowym odbyła się XVI edycja Wojewódzkiego Konkursu Kolęd i Pastorałek. Nagrodę Grand Prix zdobyła **Julia Błaszczyk**, a wyróżnienia **Maja Stadler, Aleksandra Rygiel i Aleksandra Mielcarek.** Wszystkie cztery utalentowane młode wokalistki pracują na co dzień pod kierunkiem Lucyny Durał w Studio Piosenki SWING w Regionalnym Centrum Kultur Pogranicza w Krośnie.

Na zdj. Julia Błaszczyk

Złoty Dyplom – sukces PSM Pro Musica

10 stycznia 2015 r. odbył się w Rzeszowie II Rzeszowski Festiwal Kolęd i Pastorałek. Wystąpiło 24 zespoły m. in. z Rzeszowa, Przemyśla, Łańcuta, Leżajska, Zamościa, Lwowa i Równego (Ukraina). Występy oceniało jury pod przewodnictwem prof. dr hab. Jolanty Skorek – Münch. Każdy zespół obowiązkowo musiał wykonać „Pastorałkę dla Jezusa" Dominika Lasoty, kompozytora, który także zasiadał w jury. Krosno reprezentował **Chór** i **Orkie-**

Chór i orkiestra PSM Pro Musica

stra Prywatnej Szkoły Muzycznej Pro Musica pod dyrekcją Aleksandry Fiołek-Matuszewskiej. Zespół, który ma na swoim koncie pierwszą w Polsce operę dziecięcą „Alicja w Krainie Czarów" Urszuli i Andrzeja Mozgałów, nauczycieli szkoły, występy m.in. we Francji, Anglii, Austrii, Finlandii, Węgrzech, Holandii, dwukrotnie w Watykanie, wydanie przez Polonia Records płyty „Dzieci śpiewają kolędy" - bardzo się jury podobał. Szczególne wrażenie wywarła pieśń obowiązkowa w opracowaniu Wojciecha Gąbki, nauczyciela szkoły. Młodzi artyści zdobyli Złoty Dyplom!

ab

BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH

16 stycznia - 6 lutego
„Sztuka Bali" - kolekcja Krzysztofa Musiała

Wystawa prezentuje kilkadziesiąt prac ze zbiorów prywatnych polskiego kolekcjonera **Krzysztofa Musiała**. Kolekcja pokazuje różnorodność sztuki balijskiej. Stanowi zapis jej przeszłości i teraźniejszości, pokazując, że sztuka balijska nie tylko trwa, ale i ewoluuje ku przyszłości. Na wystawie zobaczyć można malarstwo, tkaninę jak i rzeźby pochodzące z XIX, XX i XXI wieku. Wystawie towarzyszyć będzie ponad 300-stronicowy katalog.

– *Decydując się na tę publikację, chciałem przede wszystkim podzielić się moją fascynacją Bali, tym jedynym w swoim rodzaju miejscem na ziemi. Mam nadzieję, że moja kolekcja i towarzyszący jej katalog będą zachętą do poznania tej wyjątkowej kultury, która człowieka, sztukę i naturę łączy harmonijnym pięknem* – tłumaczy właściciel kolekcji, Krzysztof Musiał.

opr. Marek Burdzy

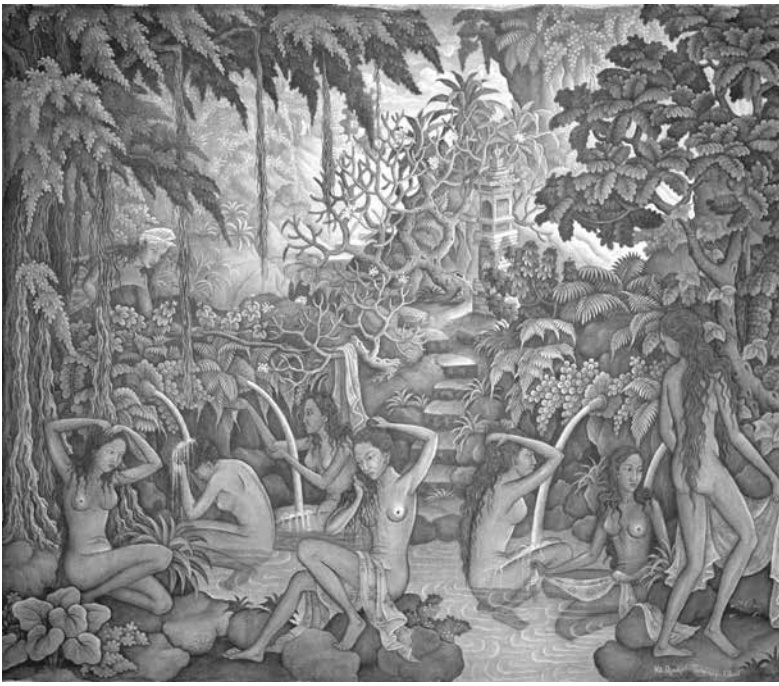

MUZEUM PODKARPACKIE

Madonny z dzieciątkiem
kopie dzieł wielkich mistrzów autorstwa Anny Grzesik-Juszczak

Teksty kanoniczne Nowego Testamentu mówią o Maryi w sposób bardzo powściągliwy. Gdyby patrzeć na osobę Matki Jezusa z perspektywy ilości poświęconych Jej wersetów Pisma Świętego, można by dojść do błędnego wniosku co do Jej miejsca w historii Zbawienia. Ilość wersetów jej dotyczących jest niewspółmierna do roli i znaczenia Matki Najświętszej w Kościele, Pismo święte skąpi szczegółów dotyczących jej życia. Możemy jednak z całą pewnością powiedzieć, że to, co zostało zapisane w świętej księdze o Maryi pozwoliło stworzyć rozbudowaną mariologię, czyli teologię maryjną. Bo przecież Maryja jest obecna w najbardziej kluczowych momentach historii Zbawienia. Jest u początków Wcielenia, to na Jej prośbę Jezus dokonuje w Kanie Galilejskiej swego pierwszego cudu, Ona stoi pod krzyżem
Jezusa i jest z apostołami podczas Zesłania Ducha Świętego. Przez wybitnych mariologów określana jest mianem ikony całej tajemnicy chrześcijańskiej, skrótem, kwintesencją tego, czego Bóg dokonuje dla człowieka.
Maria dzisiaj, choć przedstawiana najczęściej milcząca – mówi. Mimo iż dwa tysiące lat temu zakończyła Ona swoją ziemską wędrówkę i została wzięta do Nieba, towarzyszy ona cały czas swemu Kościołowi w drodze do Jej Syna. Nieustannie wskazuje nam drogę do Jezusa, przemawiając do nas w znakach: objawieniach, cudach, uzdrowieniach. Poprzez wieki pozostaje Ona najwspanialszym wzorem wiary i miłości, najwspanialszym świadkiem Tajemnicy Wcielenia.
Nie dziwi zatem fakt, że Madonna to najczęściej przedstawiany temat w sztuce chrześcijańskiej pojawiający się już od III w. Początkowo przedstawiana jest w scenach z Jezusem, a w V w. po soborze efeskim, kiedy nastąpił wzrost kultu maryjnego, występuje również jako przedstawienie samodzielne, najczęściej frontalne, np. z Dzieciątkiem na kolanach (*Tronująca*). Typ Madonny tronującej popularny był również w sztuce przedromańskiej, wczesnoromańskiej i romańskiej. Dosyć wcześnie pojawiło się przedstawienie Madonny swobodniejsze, z Dzieciątkiem na lewym ramieniu oraz Madonny stojącej. W malarstwie bizantyjskim pojawiło się wiele typów przedstawień Madonny, np. *Platytera* - Matka Boża w pozie orantki z popiersiem Chrystusa Emanuela w medalionie na wysokości piersi lub rzeźbiona z kości słoniowej Maria Hodegetria (*Przewodniczka*) trzymająca Jezusa na lewym ramieniu. Pod wpływem malarstwa bizantyjskiego rozwinął się różnorodny typ przedstawień Madonny w ikonach ruskich, m.in. stojąca w grupie, po prawej stronie tronującego Chrystusa, z pięknym obliczem i Dzieciątkiem przytulonym do twarzy. W sztuce romańskiej występuje przede wszystkim typ Madonny tronującej, ale także często malowano sceny oparte na *Ewangeliach*, apokryfach, przedstawiające np. Narodziny Marii, Zwiasto-

wanie – tzw. cykle Maryjne. W XIV w. rozpowszechanił się zarówno w malarstwie, jak i rzeźbie typ przedstawiania Madonny związany z Męką Pańską Pieta, Matka Boża Bolesna – *Mater Dolorosa*. W renesansie typ przedstawiania Madonny był mniej oficjalny, popularne były różnorodne sceny adoracji Dzieciątka lub Madonny o typie poetyckim na tle pejzażu lub przy różnych czynnościach (np. z księgą) oraz skomponowaną w sceny grupowe (w kole z pięcioma aniołami i Dzieciątkiem, *Madonna del Magnificat* – pisząca hymn czy jak *Madonna Benois* Leonarda da Vinci, bawiąca się z Dzieciątkiem). Jednym z najlepiej skomponowanych obrazów w historii sztuki jest *Madonna w grocie* (około 1483) Leonarda. Popularny stał się również temat podejmowany przez wielu artystów (także kilkakrotnie przez Leonarda da Vinci) Święta Anna Samotrzecia (babka, matka i wnuk w zwartej kompozycji). Popularne były również inne typy ikonograficzne, często symboliczne: Matka Boska Miłosierna – *Mater Misericordiae*, Madonna Apokaliptyczna (otulona słońcem, na półksiężycu, depcząca smoka) czy Madonna brzemienna. Po soborze trydenckim w połowie XVI wieku pojawiło się przedstawienie Matki Bożej Niepokalanej z różnymi atrybutami, w czasie baroku Matka Boska Różańcowa, Zwycięska i inne.

Anna Grzesik Juszczak urodziła się w Krakowie. W 1984 roku uzyskała dyplom magisterski na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, w pracowni prof. Jana Szancenbacha. Zajmuje się malarstwem sztalugowym i konserwacją dzieł sztuki, w tym renowacją obiektów sztuki sakralnej, mebli antycznych i pozłotnictwem. Na wystawie prezentuje 13 obrazów, kopii dzieł takich Mistrzów jak: Leonardo da Vinci, Rafael, Albrecht Dürer, Lucas Cranach, Bronzino, Hans Memling, Jan Gossaert, Joos van Cleve.

Madonny z dzieciątkiem są częstym przedstawieniem w kulturze chrześcijańskiej Europy. Wiele z tych obrazów obdarzane jest przez wiernych szczególnym kultem. Piękno tych dzieł, ich duchową głębię i kunszt autorki ocenicie Państwo sami.

Katarzyna Krępulec-Nowak

MUZEUM RZEMIOSŁA Piwnica PodCieniami

15 - 31 stycznia 2015
Przenikanie – wystawa fotografii Katarzyny Warańskiej

Prezentowane na wystawie prace to efekt poszukiwań i interpretacji fotograficznych Katarzyny Warańskiej. Od dłuższego czasu autorka pracuje nad cyklami prac, które nie są dosłownym pokazywaniem naszej rzeczywistości, a bardziej krążą na granicy innych dziedzin sztuki takich jak grafika czy malarstwo. Tu rzeczywistość przeplata się z niedopowiedzeniami, świat realny z tym co w naszej wyobraźni - swoiste Przenikanie krajobrazu. W swoich pracach skupia się głównie na pejzażu. Często za pomocą aparatu i obiektywu, bez pomocy zbędnych środków postprodukcji, kreuje krajobraz na wzór grafik, akwareli czy olejnych obrazów. Jej prace są minimalistyczne, czasem bardzo graficzne i czyste formą, innym razem bardzo malarskie pełne subtelnie dobranych kolorów.

Katarzyna Warańska - cykl Krośnieńskie pejzaże 2 PIASEK - SZKŁO

Katarzyna Warańska – architekt krajobrazu i wnętrz, fotograf, podróżnik. Laureatka konkursów fotograficznych, autorka wystaw indywidualnych i zbiorowych. Członek Rzeszowskiego Stowarzyszenia Fotograficznego oraz Rzeszowskiej Akademii Fotografii. Instruktor Fotografii Krajoznawczej PTTK, społecznik i współorganizator wielu inicjatyw kulturalnych.

Wystawa jest nagrodą dyrektora Muzeum Rzemiosła w 7. Ogólnopolskim Biennale Fotografii Krosno -Miasto i Ludzie „Lubię to" za cykl Krośnieńskie Pejzaże Len-Płótno, Piasek-Szkło, Owoce-Wino.

Bożena Ziółkowska

KROŚNIEŃSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

14 stycznia – 7 lutego
Wystawa rzeźby Marka Więcha

Marek Więch urodził się w 1957 roku w Domaradzu. Mieszka w Miejscu Piastowym. Jest absolwentem Szkoły Chorążych Pożarnictwa w Poznaniu. Rzeźbą zajmuje się od 1980 roku. Rzeźbi w drewnie lipowym, topolowym i brzozowym. W kręgu jego zainteresowań znajduje się kultura Małopolski, Podkarpacia i Łemków. Jego prace nawiązują do historii, tradycji religijnej i obrzędowej południowo-wschodniej Polski. Jest zdobywcą kilku wyróżnień w konkursach amatorskich twórców ludowych, m.in. w Przeglądzie Artystów Ludowych Wojewódzkiego Domu Kultury w Krośnie. Marek Więch oprócz rzeźbiarstwa interesuje się też malarstwem i literaturą. W przeszłości pisał wiersze, a w jego pracowni powstawały nie tylko rzeźby, ale i obrazy olejne. Na wystawie artysta prezentuje ponad 50 rzeźb oraz dwa obrazy olejne, które powstały w latach osiemdziesiątych.

Joanna Łach

ZADBANY ZABYTEK

To ogólnopolski konkursu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Generalnego Konserwatora Zabytków. Za jego realizację odpowiada Narodowy Instytut Dziedzictwa. Konkurs adresowany jest do właścicieli, posiadaczy i zarządców obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Jego cel to promocja opieki nad zabytkami przez wyróżnienie wzorowo prowadzonych prac konserwatorskich i najlepszych rozwiązań użytkowania obiektów zabytkowych. Konkurs jest realizowany w następujących kategoriach: Utrwalenie wartości zabytkowej pojedynczego obiektu, Rewaloryzacja przestrzeni kulturowej i krajobrazu (w tym założenia dworskie i pałacowe), Adaptacja obiektów zabytkowych, Kategoria specjalna: architektura i konstrukcje drewniane oraz architektura przemysłowa i dziedzictwo techniki. Ocenie jury konkursowego podlega jakość i zakres prac budowlanych, konserwatorskich, restauratorskich, rewaloryzacyjnych prowadzonych przy zabytkach. Zgłaszać można obiekty,

przy których prace ukończono w latach 2010-2014. Zgłoszeń mogą dokonywać właściciele i zarządcy obiektów, a także wojewódzcy konserwatorzy zabytków i osoby działające z ich upoważnienia. Termin przesyłania zgłoszeń upływa **5 lutego 2015** na adres: Narodowy Instytut Dziedzictwa, Oddział Terenowy Olsztyn, ul. 11 Listopada 410-104 Olsztyn, e-mail: ot.olsztyn@nid.pl, tel. 89 521 26 87; fax. 89 521 26 88. Regulamin wraz z kartą zgłoszenia dostępne są na stronie http://www.nid.pl/pl/ Dla_wlascicieli_i zarzadcow/Zabytek_zadbany/

60. OGÓLNOPOLSKI KONKURS RECYTATORSKI, Krosno, 31 marca 2015

Warunkiem udziału jest przygotowanie repertuaru nie prezentowanego w poprzednich OKR i odpowiadającego założeniom turnieju. Uczestniczą uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i dorośli. Szkoła może zgłosić do 6 uczniów we wszystkich kategoriach. Konkurs przeprowadzany jest w formie 4 turniejów: turniej recytatorski -w 2 kategoriach - młodzież szkół ponadgimnazjalnych i dorośli, turniej poezji śpiewanej-wykonawca jest solistą, turniej teatrów jednego aktora oraz wywiedzione ze słowa. Zgłoszenia w terminie **do 16 marca 2015** można przesyłać na adres: Regionalne Centrum Kultur Pogranicza, 38 - 400 Krosno, ul. Kolejowa 1, lub e-mail: rckp@rckp.krosno.pl, tel. 134321898 w. 155. Regulamin i karta zgłoszenia na stronie www.rckp.krosno.pl

XXXIII PUCHAR UŚMIECHU FESTIWAL TEATRÓW DZIECIĘCYCH Z UDZIAŁEM ZESPOŁÓW POLONIJNYCH, Krosno, 28 - 30 maja 2015

Do udziału w konkursie dopuszcza się wszystkie formy teatru „żywego planu". Uczestnikami przedstawień są dzieci ze szkół podstawowych – możliwy jest udział młodzieży gimnazjów z zastrzeżeniem, aby nie stanowiła większości wykonawców spektaklu. Czas trwania spektaklu od 20-40 minut. Zespoły prezentują nowe, nie wystawiane w Krośnie przedstawienia. Do czytelnie wypełnionej karty zgłoszenia należy dołączyć płytę CD/DVD z zarejestrowanym przedstawieniem i materiały reklamowe. Zgłoszenia do **5 maja 2015** na adres organizatora: Regionalne Centrum Kultur Pogranicza, 38- 400 Krosno, ul. Kolejowa 1. Informacje pod nr tel. 13 43 218 98 e-mail: rckp@rckp.krosno.pl, teatritd@rckp.krosno.pl Regulamin i karta zgłoszenia na stronie www.rckp.krosno.pl

C R O S C E N A
Krośnieńska Scena Kultury
Wydawca: Regionalne Centrum Kultur Pogranicza
38-400 Krosno, ul. Kolejowa 1,
tel. 13 432 18 98, 13 432 09 97
e-mail: croscena@rckp.krosno.pl
www.rckp.krosno.pl

Redakcja: **Anna Bryła, Wacław Turek**
Skład komputerowy: Krzysztof Zygarowicz
Druk: Hedom, Krosno, tel. 13 432 02 02
Nakład: 500 egz.
Croscena w wersji internetowej dostępna na stronie www.rckp.krosno.pl w zakładce Croscena
ISSN 1731-0296

Redakcja zastrzega sobie prawo doboru materiałów oraz dokonywania w nich niezbędnych zmian i skrótów.

Julia Sobiborowicz, rysunek, Otwarta Pracownia RCKP

- druk cyfrowy i offsetowy
- reklamowe i ozdobne torby papierowe
- gadżety reklamowe
- opakowania

DRUKARNIA HEDOM

38-400 Krosno
ul. Kletówki 54a

13 432 02 02
13 432 70 57

biuro@hedom.pl
www.hedom.pl

GALERIA JEDNEGO ZDJĘCIA

Marek Petrykowski